

28|06|2002

ΜΕΓΑΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ...

29|06|2002

ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ.....

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ⁿ
Φ Μαρία
αραντούρη

σε έργα του **ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ**

■ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Μίκης Μιχαηλίδης

■ ΕΙΔΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ
(Ε.Τ.Ο.Σ.)

Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Γιακουμής

Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Χατζηκωνσταντίνου

Μέλη

Κωνσταντίνος Ζέρβας

Μαρία Τούρτα

Ιφιγένεια Παραστατίδου

■ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος

Κωνσταντίνος Πατσαλίδης

Αντιπρόεδρος

Άρης Μπαζμαδέλης

Μέλη

Δημήτρης Πάτρας

Γιώργος Πολίτης

Δημήτρης Χανδράκης

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε το 1959 από το Σόλωνα Μιχαηλίδη, με τον τίτλο "Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος". Αρχικά αποτέλεσε τμήμα του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, αριθμώντας πενήντα μόλις μέλη. Το 1969, χάρη στις προσπάθειες του ιδρυτή της, κρατικοποιήθηκε και πήρε τη σημερινή της ονομασία. Πολλοί και σημαντικοί Έλληνες καλλιτέχνες ανέλαβαν τη διεύθυνσή της. Πρώτος ο Σόλων Μιχαηλίδης και στη συνέχεια ο Γεώργιος Θυμής, ο Άλκης Μπαλτάς, ο Κάρολος Τρικολίδης, ο Κοσμάς Γαλιλαίας, ο Κωνσταντίνος Πατσαλίδης και ο Λεωνίδας Καβάκος. Σήμερα, η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης αριθμεί εκατό περίπου μουσικούς και αναπληρωτής διευθυντής της είναι ο Μίκης Μιχαηλίδης.

Από την αρχή η ΚΟΘ συμπεριέλαβε στο πρόγραμμά της ένα πλούσιο ρεπερτόριο, από το μπαρόκ μέχρι τις πρωτοποριακές συνθέσεις του 20ου αιώνα, με στόχο πάντα την ανάδειξη του μουσικού πολιτισμού συνολικά και πέρα από τα όρια του κλασικού. Πρωταρχικός στόχος της είναι η προβολή της ελληνικής μουσικής παρακαταθήκης και η προώθηση νέων ταλέντων.

Πολλές ήταν, επίσης, οι πανελλήνιες και παγκόσμιες πρώτες εκτελέσεις που πραγματοποίησε.

Διάσημοι Έλληνες και ξένοι αρχιμουσικοί καθώς και σολίστες διεθνούς ακτινοβολίας (Α. Khatchaturian, Οδ. Δημητριάδης, Μ. Rostropovich, Ν. Gutman, Μ. Maisky, Δ. Σγούρος, V. Ashkenazy, Ρ. Badura-Skoda, L. Kogan, Λ. Καβάκος, V. Tretjakov, V. Spivakov κ.λ.π) έχουν συμπράξει με την ΚΟΘ.

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης πραγματοποιεί ετησίως ένα μεγάλο αριθμό συναυλιών και έχει εμφανισθεί επανειλημμένα στα σημαντικότερα φεστιβάλ τόσο της Ελλάδας (Φεστιβάλ Αθηνών - Ηρώδειο, Δημήτρια, Φεστιβάλ Φιλίππων κλπ.) όσο και του εξωτερικού (Διεθνές Φεστιβάλ "Κύπρια" - Κύπρος, International Festival "Zino Francescatti" - Μασσαλία κλπ.).

Έχει, επίσης, εμφανισθεί πολλές φορές στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών ενώ συμμετείχε στην συναυλία εγκαινίων του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης, όπου και πραγματοποιεί πλέον τις συναυλιές της.

Μίκης Μιχαηλίδης

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γεννήθηκε στη Λευκωσία της Κύπρου το 1949. Άρχισε τις μουσικές του σπουδές στο βιολί και στα θεωρητικά στην **Ελληνική Μουσική Ακαδημία της Λευκωσίας** (1959-1968) και συνέχισε στο **Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης**, με δάσκαλο στο βιολί τον **Κοσμά Γαλιλαία** και στα ανώτερα θεωρητικά το θείο του, **Σόλωνα Μιχαηλίδη**. Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην **Ανώτατη Σχολή Μουσικής της Βιέννης**. Παρακολούθησε σεμινάρια παλιάς μουσικής στο Βέλγιο και στη Νίκαια κοντά στον **Leonid Kogan** και στον **A. Loewengut**, καθώς και μαθήματα διεύθυνσης συνόλου και βιολιού στο **Κονσερβατόριο της Βιέννης**. Είναι απόφοιτος του **Royal School of Music** του Λονδίνου, με δίπλωμα εκτελεστού βιολιού.

Ξεκίνησε τις πρώτες του εμφανίσεις στην τηλεόραση και στο ραδιόφωνο της Κύπρου σε ηλικία μόλις 12 ετών. Υπήρξε μέλος του **Τρίο Λευκωσίας** και της **Ορχήστρας της Ραδιοφωνίας (CBC)**, της οποίας ήταν και σολίστ. Έδωσε ρεσιτάλ σε όλες τις πόλεις της Κύπρου.

Κατά τη διάρκεια των σπουδών του στην Αυστρία ήταν μέλος της **Ορχήστρας Δωματίου "Cappella Academica"** (1973-78), με συναυλίες και ηχογραφήσεις δίσκων σε όλη την Ευρώπη. Υπήρξε, επίσης, μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας του Durban** στη Νότιο Αφρική, μέλος της **Συμφωνικής Ορχήστρας Tonkünstler της Βιέννης** (1976-1981), ιδρυτής και μέλος του **TRIO METAMORFON** με συναυλίες, ηχογραφήσεις και τηλεοπτικές εμφανίσεις ανά την Ευρώπη (1979-81), μέλος του συγκροτήματος παλιάς μουσικής "**Clemencic Consort**" (μπαρόκ, βιόλα και όλα τα μεσαιωνικά όργανα), με το οποίο περιόδευσε σε Ευρώπη και Αμερική

Επιστρέφοντας στην Ελλάδα διδάξε βιολί και ορχήστρα στο **Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης** (1981-1985) και στο **Δημοτικό Ωδείο Κατερίνης** (1981-1991). Υπήρξε διευθυντής των *μουσικών σεμιναρίων "ΒΕΡΤΙΣΚΟΣ"*, μαέστρος της **Ορχήστρας Νέων Βορείου Ελλάδος**, της **Ορχήστρας "Pro Musica" Θεσσαλονίκης** και μέλος του συγκροτήματος "**Αυλέγχορδον**".

Έδωσε ιδιαίτερο βάρος στους Έλληνες συνθέτες και στους νέους εκτελεστές. Κάθε χρόνο οι μαθητές του κατακτούν βραβεία και χρυσά μετάλλια σε πανελλήνιους και τοπικούς διαγωνισμούς. Έχει γράψει δύο βιβλία: το "**Μαθαίνω Βιολί**" για μικρούς βιολιστές και τα "**Απλά Παιδαγωγικά**" για έγχορδα. Ανέβασε πρώτος παιδική όπερα και παιδικό μιούζικαλ στην Ελλάδα (στο Βασιλικό Θέατρο), καθώς και παιδικό μουσικό θέατρο (στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος). Τόσο σαν βιολιστής όσο και σαν μαέστρος έκανε πολλές παγκόσμιες και πανελλήνιες πρώτες εκτελέσεις.

Είναι Α' Κορυφαίος της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, ενώ διδάσκει βιολί, ορχήστρα και μουσική δωματίου στο Σύγχρονο Ωδείο Θεσσαλονίκης από το 1985. Επί πολλά χρόνια είναι μέλος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης και από το Μάρτιο του 2001 είναι **Αναπληρωτής Διευθυντής της Κ.Ο.Θ.** □

28 | 06 | 2002 . . . . Μ.Μ.Θ.

ⁿ
Θ **Μαρία**
Αραντούρη

σε έργα του **ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ**

Νίκος Αθηναίος
Δ/ΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Χορωδία Θεσσαλονίκης
Δ/ΝΣΗ ΧΟΡΩΔΙΑΣ - Μ. Κωνσταντινίδου

Η Μπαλάντα του Μαουτχάουζεν - **ΚΥΚΛΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ** ■

Σε ποίηση Ιάκωβου Καμπανέλλη

1. Άσμα Ασμάτων - 2. Αντώνης - 3. Ο δραπετής - 4. Άμα τελειώσει ο πόλεμος

Μυθιστόρημα ■

Σε ποίηση Γιώργου Σεφέρη

1. Ο ύπνος σε τύλιξε - 2. Λίγο ακόμη

Λιποτάκτες ■

Σε ποίηση Γιάννη Θεοδωράκη

1. Όμορφη πόλη

Μπαλάντες ■

Σε ποίηση Μανόλη Αναγνωστάκη

1. Δρόμοι παλιοί

Άξιον Εστί - **ΛΑΪΚΟ ΟΡΑΤΟΡΙΟ** ■

Σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη

1. Της δικαιοσύνης ήλιε νοητέ - 2. Της αγάπης αίματα

Μπαλέτο "ΖΟΡΜΠΑΣ" ■

Σουίτα - μπαλέτο σε 23 σκηνές για σολίστ, χορωδία και ορχήστρα

Ακούγονται επιλεγμένα αποσπάσματα από τις σκηνές 1 έως 12

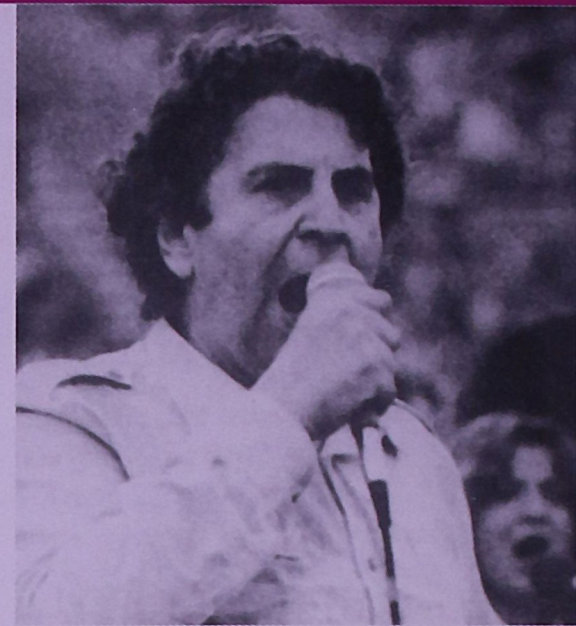
29 | 06 | 2002 . . ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ

Θ Μίκης εοδωράκης

"Η Μπαλάντα του Μαουτχάουζεν"

1965, Αθήνα

Σε ποίηση Ιάκωβου Καμπανέλλη

Πρώτη ηχογράφηση:

1965, Μαρία Φαραντούρη

Studio Columbia

Ηχολήπτης ο Νίκος Κανελλόπουλος

Μουσικοί: Γιάννης Διδίλης - πιάνο, Κώστας Παπαδόπουλος - μπουζούκι, Λάκης Καρνέζης - μπουζούκι, Σωτήρης

Ταχιάτης - βιολοντσέλο, Ανδρέας Ροδουσάκης - κοντραμπάσο, Σπύρος Ρέγγιος - φλάουτο.

Άλλες ηχογραφήσεις:

Gizela Mai (Amica).

Liesbeth List (Philips).

Iva Zanicchi (Music Box, Ri-Fi).

Η σύνθεση του κύκλου Mauthausen έγινε τον Γενάρη του 1966, όταν ο Ιάκωβος Καμπανέλλης παρουσίασε τα ποιήματά του στο σπίτι του συνθέτη.

Ο εθελγειακός χαρακτήρας του έργου οδήγησε τον Θεοδωράκη σε αναζήτηση νέων χρωμάτων σε σχέση με κείνα που δεσπόζουν έως τότε στις ηχογραφήσεις του. Έτσι δεν χρησιμοποίησε μπουζούκια, τα οποία αντικατέστησε με ηλεκτρική κιθάρα και πρόσθεσε βιολοντσέλο, φλάουτο και τύμπανα.

Αυτό το νέο ενορχηστρωτικό χρώμα ταίριαζε απολύτως με τη χροιά της φωνής της Μαρίας Φαραντούρη, που ουσιαστικά με τον κύκλο αυτόν έκανε την είσοδό της στο τραγούδι. Μια είσοδο ομοιογενώς εντυπωσιακή, αφού η πρώτη παρουσίαση του Mauthausen σε κεντρικό θέατρο της Αθήνας υπήρξε αρκετή για να την καθιερώσει ως τη μεγαλύτερη Ελληνίδα τραγουδίστρια της εποχής μας. Γεγονός που ήρθε να επιβεβαιώσει εκτός από το ελληνικό κοινό και το ξένο, καθώς και μερικοί από τους πιο έγκριτους κριτικούς του κόσμου.

Θα έλεγε κανείς πως όσο περνά ο χρόνος τόσο μεγαλώνει η αξία του "Mauthausen". Παρά το ότι έχει παρουσιαστεί σε χιλιάδες συναυλίες και οι πωλήσεις του δίσκου σε όλον τον κόσμο έχουν φτάσει σε αστρονομικούς αριθμούς, ο κόσμος ζητά όλο και πιο πολύ να το ακούσει.

Κατά την περίοδο που ο συνθέτης ήταν Γενικός Διευθυντής στην ΕΡΤ (1991-93), παρουσίασε το έργο αυτό για μεγάλη συμφωνική ορχήστρα, κυρίως κατά την περιοδεία των Μουσικών Συνόλων στις ΗΠΑ και στον Καναδά, με σολίστ πάντοτε τη Μαρία Φαραντούρη.

■ "Η Μπαλάντα του Μαουτχάουζεν"

Στο Ισραήλ το "Mauthausen" είναι κάτι σαν εθνικός ύμνος. Ιστορική θεωρείται πια η παρουσίαση του έργου το 1988 μέσα στο ίδιο το ομώνυμο στρατόπεδο σε τρεις γλώσσες: εβραϊκά με την ισραηλινή τραγουδίστρια Elinor Moan, ελληνικά με τη Μαρία Φαραντούρη και γερμανικά με τη Gisela Mai.

Στις μέρες μας κυκλοφορεί διεθνώς μια τρίγλωσση έκδοση. Αυτή τη φορά το "Mauthausen" το τραγουδούν ελληνικά η Μαρία Φαραντούρη, εβραϊκά η Elinor Moan και αγγλικά η Νάντια Weinberg.

Περιττό να προσθέσουμε -γιατί είναι πια πασίγνωστο- ότι το "Mauthausen" είναι τελικά ένας ύμνος στη Ζωή και στον Έρωτα. Ο στίχος "Έρωτα μες στο μεσημέρι, σ'όλα τα μέρη του θανάτου, ώσπου ν' αφανιστεί η σκιά του", τα ήξει όλα.

*Τα αποσπάσματα
προέρχονται από το βιβλίο:*

Μίκης Θεοδωράκης

"Μελοποιημένη Ποίηση".

Τόμος Α' - Τραγούδια.

Εκδόσεις Ύψιλον/ Βιβλία,

Αθήνα 1997, σ. 147-148

Andreas Brandes, μουσικοκριτικός

"Μυθιστόρημα" Ιανουάριος 1968 , Φυλακές Αβέρωφ

Σε ποίηση Γιώργου Σεφέρη

Φυλακές Αβέρωφ Δεκέμβριος 1967 - Μάρτιος 1968

Ηχογράφηση:

1971, Παρίσι, Μαρία Φαραντούρη, Polydor

III. Ύπνος σ' ετύλιξε

Ο ύπνος σε τύλιξε, με πράσινα φύλλα ανάσαινες,

σαν ένα δέντρο, με πράσινα φύλλα ανάσαινες.

Μέσα στο ήσυχο φως

μέσα στη διάφανη πηγή κοίταξα τη μορφή σου.

Κλεισμένα βλέφαρα και τα ματόκλαδά σου χάραζαν το νερό.

■ "Μυθιστόρημα"

IV. Λίγο ακόμα

Λίγο ακόμα

θα ιδούμε τις αμυγδαλιές ν'ανθίζουν

τα μάρμαρα να λάμπουν στον ήλιο

τη θάλασσα να κυματίζει

λίγο ακόμα,

να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα.

*Τα αποσπάσματα
προέρχονται από το βιβλίο*

*Μίκης Θεοδωράκης
"Μελοποιημένη Ποίηση".*

*Τόμος Α' - Τραγούδια.
Εκδόσεις Ύψιλον/ Βιβλία,*

Αθήνα 1997, σ.193-195

Μίκης Θεοδωράκης

και Μαρία Φαραντούρη,

1966

"Λιποτάκτες" 1952 - 1954

Σε ποίηση Γιάννη Θεοδωράκη

Σύνθεση:

1952 - 1954, Χανιά, Αθήνα, Παρίσι

Ηχογραφήσεις:

Οκτώβριος του 1960

Μίκης Θεοδωράκης

Μανώλης Χιώτης - μπουζούκι

Δημήτρης Φάμπας - κιθάρα

εξώφυλλο από τον Μποστ

Studio Columbia

Ηχολήπτης ο Νίκος Κανελλόπουλος

1979, Μαργαρίτα Ζορμπαλά, Lyra

Σημείωμα του συνθέτη για το έργο

Πρώτα συνέθεσα το τέταρτο τραγούδι, το ΧΑΘΗΚΑ, όταν υπηρετούσα στρατιώτης στα Χανιά, στα 1952.

Ήταν ένα ποίημα του αδελφού μου, του Γιάννη. Εκείνος ήταν τότε είκοσι χρονών κι έγραφε ποίηση. Θυμάμαι ότι συχνά μάζευα τα χειρόγρατά του, που τα σκορπούσε ανέμελα στον κήπο μας στο Γαϊατά.

■ "Λιποτάκτες"

Έτσι διάλεξα και τα υπόλοιπα, που τα μελοποίησα στην Αθήνα και στο Παρίσι. Παράλληλα φρόντισα να τα δώσω στον εκδότη Νίκο Γουδέλη, με τον οποίο υπηρετούσαμε για ένα διάστημα μαζί στο Κέντρο Διερχομένων στην Αθήνα, κι έτσι είδε το φως η πρώτη ποιητική συλλογή του Γιάννη Θεοδωράκη ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ.

[...] Έως τα 1960 δεν μου είχε περάσει ποτέ απ' το νου πως τα τραγούδια αυτά, που εκτός από μένα τ' άκουγε μόνο η Μυρτώ και δύο-τρεις στενοί φίλοι, θα μπορούσαν ποτέ να ενδιαφέρουν ένα ευρύτερο κοινό. Πολύ περισσότερο να βγουν σε δίσκους.

[...] Ήθελα πολύ τη μουσική μου να τη χορεύουν τα νεαρά ζευγάρια στα πολύ ρομαντικά κέντρα της εποχής. Θυμάμαι ένα στη Γλυφάδα, ανάμεσα στα πεύκα, πηλάι στη θάλασσα. Εκείνο το κέντρο φανταζόμουν, όταν προσπαθούσα να βγάλω στην επιφάνεια της ενορχήστρωσης τα κρουστά, δίνοντας όσο γίνεται περισσότερο χορευτικό ρυθμό στο έργο.

Τραγούδησα ο ίδιος για πρώτη φορά. Αυτό άρεσε σε πολλούς, ενώ άλλοι βρήκαν τη φωνή μου απαίσια. Ένας απ' αυτούς κι ο Σάκης Πεπονής, που όταν ήταν διευθυντής του ΕΙΡ, μου δήλωσε ότι διέταξε να μην μπαίνουν οι ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ, γιατί ήμουν φάλητσος...

[...] Ο Μποστ ανέλαβε να ζωγραφίσει το εξώφυλλο του μικρού δίσκου (extendet 45 στροφών) που κυκλοφόρησε η Κολλούμπια. Είχε φιλοτεχνήσει εξάλληλου τα εξώφυλλα στον ΕΠΙΤΑΦΙΟ, το ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ, την ΠΟΛΙΤΕΙΑ και τα ΕΠΙΦΑΝΙΑ που είχαν κυκλοφορήσει τον ίδιο καιρό.

[...] Αργότερα, στα 1964, τραγούδησε τους ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ ο Κώστας Χατζής. Την εποχή εκείνη συνεργαζόμαστε στενά σε συναυλίες που δίναμε κάθε Κυριακή πρωί σε κινηματογράφους των συνοικιών της Αθήνας μαζί με τον Γρηγόρη Μπιθικώτση και τη Σούλα Μπιρμπίλη.

Στα 1966, στον Πρώτο Μουσικό Αύγουστο στο Λυκαβηττό, εμφάνισα μια νέα τραγουδίστρια, τη Μαρινέλλα. Είχε μεγάλη ανασφάλεια, φοβόταν το κοινό κι έκανα μεγάλη προσπάθεια για να την πείσω ότι ήταν γεννημένη τραγουδίστρια. Όχι απλώς να συνοδεύει το Στέλιο Καζαντζίδη αλλά μόνη, αυθύπαρκτη, με μεγάλη φωνή και προσωπικότητα. Έτσι η Μαρινέλλα τραγούδησε για πρώτη φορά σε μεγάλο κοινό στο Λυκαβηττό υπό τη διεύθυνσή μου τους ΛΙΠΟΤΑΚΤΕΣ, που αμέσως μετά τους τραγούδησε και σε δίσκο της MINOS, που νομίζω ότι υπήρξε και ο πρώτος της δίσκος. [...]

■ "Λιποτάκτες"

Όμορφη Πόλη

Όμορφη πόλη, φωνές μουσικές
απέραντοι δρόμοι, κλειμμένες ματιές.

Ο ήλιος χρυσίζει, χέρια σπαρμένα,
βουνά και γιαπιά, πελάγη απλωμένα.

Θα γίνεις δικιά μου πριν έρθει η νύχτα,
τα χλωμά τα φώτα πριν ρίξουν δίχτυα.

Θα γίνεις δικιά μου.

Η νύχτα έφτασε, τα παράθυρα κλείσαν,
η νύχτα έπεσε, οι δρόμοι καθήκαν

*Τα αποσπάσματα
προέρχονται από το βιβλίο*

Μίκης Θεοδωράκης

"Μελοποιημένη Ποίηση"

Τόμος Α', Τραγούδια.

Εκδόσεις Ύψιλον/Βιβλία,

Αθήνα, 1997, σ.59-61.

"Μπαλάντες" 1973 - 1974

Σε ποίηση Μανόλη Αναγνωστάκη

Σύνθεση:

1973-1974 στο Παρίσι και σε άλλες πόλεις όπου έδινε συναυλίες ο συνθέτης με τους συνεργάτες του. Τα μισά πάντως τραγούδια γράφτηκαν στο Ντουμπρόβνικ, 1973

Ηχογράφηση:

1975, Αθήνα, Μαργαρίτα Ζορμπαλά, Πέτρος Πανδής, Studio Polysound, Σμυρναίος, Μίνος

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ του συνθέτη ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΦΟΡΜΑΣ Μπαλάντα ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΑΘΕΡΑ στην αρνητική της ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Αυτό το τραγούδι κανείς δεν το ξέρει ο Μάκης πέθανε ΣΚΟΤΩΘΗΚΕ το σώμα του διαλύθηκε και στο αγαπημένο του νεκροταφείο υπάρχει μόνο κενοτάφιο ΜΕ Τ' ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ εγώ έμεινα ΖΩΝΤΑΝΟΣ τότε ακόμα που νόμιζα πως ήμουν πεθαμένος κι αν έβλεπα κιόλας όνειρο σαν τους νεκρούς ήμουν και τότε ζωντανός. Μάνα σε λίγο θα πεθάνω ΘΑ ΜΕ ΣΚΟΤΩΣΟΥΝ και ζητάω σαν τους ηρωικούς προγόνους πριν πάνε στη μάχη να πλυθώ να πεθάνω ΚΑΘΑΡΟΣ δεν της είπα όμως της δόλιας την ΑΛΗΘΕΙΑ μόνο της αποκρίθηκα:έχω μέρες να πλυθώ κι όλο το κορμί μου με τρώει ίσως να'χω και ΨΕΙΡΕΣ έβαλε λοιπόν τα ντζεντζερικά της στη φωτιά κι όταν ετοιμάστηκε το νερό πλύθηκα με μεγάλη προσοχή, άλλαξα ΡΟΥΧΑ μόνο δεν πασαλείφτηκα με μυρωδικά σαν τέλειος ΑΧΙΛΛΕΑΣ.

■ "Μπαλάντες"

Ήξερα πως πάω για θάνατο κι η σκέψη με γέμιζε ΗΔΟΝΗ. Γιατί "αυτός ο θάνατος" ήταν η τελική μου απάντηση προς τους ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ σ' όλους όσους εμπιστεύτηκα κι αυτοί με πλήγωσαν βαθιά, απαίσια, ΒΡΟΜΙΚΑ σ' όλους όσοι ΜΕ ΠΡΟΔΟΣΑΝ κι είναι γνωστό ότι ο Μάκης έπεσε πάνω σε ΝΑΡΚΗ το 1948 στον ΕΜΦΥΛΙΟ και έγινε ολόκληρος ψιλή ΒΡΟΧΗ. Ξανάπεσε στο χώμα που τον ήπιε. Τώρα τι έπρεπε να γίνει; ΕΠΡΕΠΕ να γίνει η μεγάλη στροφή, μια πορεία αντίστροφη μέσα στο χρόνο. ΕΠΡΕΠΕ ν' αρχίσουν να πέφτουν οι κεραυνοί που όταν άστραφταν στον κατάμαυρο ουρανό του ΔΕΚΕΜΒΡΗ μια πρωτάκουστη μελωδία περνούσε από τη σπονδυλική μου στήλη στα δάχτυλα και το δωμάτιο γέμιζε νηητικούς σταλακτίτες ΕΝΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙ αληθινό με νεράιδες πουλιά και κρεμάμενα νερά, έμοιαζε η μουσική μου εκείνου του ΚΑΙΡΟΥ. Γι' αυτό και δεν την έγραψα μα την άφηνα σαν πουλί να πετά ελεύθερα και να ΧΑΝΕΤΑΙ πίσω από τις φυλλώσιές της λήθης.

*Τα αποσπάσματα
προέρχονται από το βιβλίο*

Μίκης Θεοδωράκης.

Μελοποιημένη Ποίηση

Τόμος Α', Τραγούδια.

Εκδόσεις Ύψιλον/Βιβλία,

Αθήνα, 1997, σ.241-2.

*Πεδίον του Άρεως. ΗΜΕΡΑ Χ.
(Κείμενο του συνθέτη στο δίσκο)*

"ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ" 1960 - 1961

Σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη

Πρώτη ηχογράφιση:

Άνοιξη του 1964, Γρηγόρης Μπιθικώτσης, Μάνος Κατράκης, Θ. Δημήτριάδης, Χορωδία Θάλειας Βυζαντίου

Εξώφυλλο: Γιάννης Τσαρούχης

Άλλες ηχογραφήσεις:

1964, Γρ. Μπιθικώτσης, Pathe-Marconi (France)

1980, Collegium Musicum-Bjorh Thulin, Folksang (Suede)

1983, Gothart Sher- Gunter Emmerlich Beethoven Chor, Plane (Allemagne)

1983, R. Leanderson S.Groth, N.C.B.

1983, Gothart Sher Gunter Emmerlich Beethoven Chor, Eterna (DDR)

1988, Γιώργος Νταλάρας Ανδρέας Κουλουμπής Νικήτας Τσακίρογλου (Minos)

Κάποιο μεσημέρι στο όρθιο του Λουμίδη μπροστά στο ΠΑΛΛΑΣ, εκεί που έπινε τον μοναδικό καφέ εσπρέσο η αθηναϊκή ιντελιγκέντσια, Σεπτέμβριο νομίζω του '60, με πλησίασε ο Οδυσσέας Ελύτης. Αφού μου μίλησε για το πόσο εκτιμά την προσπάθειά μου και πόσο αγάπησε τον ΕΠΙΤΑΦΙΟ, πρόσθεσε :

"Τέλειωσα το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ, το έργο της ζωής μου νομίζω. Θα 'θελα να σας το έστειλα κάπου, γιατί κάτι μου λέει ότι θα σας εμπνεύσει."

■ "Αξιον Εστί"

[...] Λίγο λίγο η μορφή της νέας μου σύνθεσης άρχισε να ξεκαθαρίζει στο μυαλό μου. Πρέπει να είχα δύο πρότυπα: Το ένα ήταν τα ορατόρια του Μπαχ. Εκεί που έχουμε τις άριες, τα ρετσιτατίβα και τα κοράϊ. Το άλλο ήταν η λειτουργία, όπου έχουμε τις ψαλμωδίες των ιερέων, την ανάγνωση των Ευαγγελίων και τα τροπάρια του δεξιού και του αριστερού ψάλτη. Τρία βασικά στοιχεία και στις δυο περιπτώσεις. Αυτά υπήρχαν στο ποίημα του Ελύτη. Έπρεπε τώρα η τελική επιλογή μου να επεκταθεί σε όλο το έργο, ώστε να μη χαθεί η ενότητά του και να μην προδοθεί ο στόχος του ποιητή: Η ΓΕΝΕΣΙΣ, ΤΑ ΠΑΘΗ και ΤΟ ΔΟΞΑΣΤΙΚΟΝ θα έπρεπε να αντιπροσωπεύονται αναλογικά έτσι ώστε να μη χαλάσει η ισορροπία του έργου.

Όλες μου αυτές τις σκέψεις άρχισα να τις γράφω και να τις στέλνω στον Ελύτη. Εκείνος μου απαντούσε... Το έργο προχωρούσε... Όμως ήμουν τάχα ώριμος για να περάσω απ' το Τραγούδι και τον Κύκλο Τραγουδιών στο Ορατόριο; Θα χρησιμοποιούσα συμφωνική ορχήστρα; Και πώς; Θα έβαζα και χορωδία; Με ποια εναρμόνιση; Ποιες άλλες τεχνικές; Άντεχε τάχα η αντίστιξη σ' ένα έργο που ήθελα να παραμείνει ηαϊκό;

[...] Όταν από δικής μου πλευράς όλα ήταν έτοιμα - περί το τέλος του 1963 - μίλησα στην Εταιρεία για τη δισκογράφηση. Και, ω της μεγάλης εκπλήξεως, εκείνη είπε όχι!

→ Τους λόγους (οικονομικούς, πολιτικούς) τους παραμερίζω αυτή τη στιγμή. Τι να κάνω; Στο συμβόλαιό μου υπήρχε μια παράγραφος, που υποχρέωνε την Εταιρεία να δισκογραφεί ένα μεγάλο συμφωνικό μου έργο κάθε χρόνο. Έτσι είχε γίνει με τη ΣΟΥΙΤΑ Νο 1, που ηχογραφήθηκε στα 1961 στο Στρασβούργο με τον Σαρλ Μπρύκ και κυκλοφόρησε στην Αθήνα. Αργότερα ηχογραφήσαμε τις 2 ΣΟΝΑΤΙΝΕΣ για πιάνο, το ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΣ και το ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ. Έτσι σχεδόν μπροστά στην πόρτα των δικαστηρίων η Εταιρεία υποχρεώθηκε με βαριά καρδιά να δεχθεί την ηχογράφιση ενός έργου, που όπως αποδείχθηκε, θα γέμιζε τα ταμεία της.

Για πολλούς αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ έγινε το πιο εμπορικό από όλα μου τα έργα. Όχι όμως για μένα. Γιατί είχα δουλέψει επίμονα και σωστά προετοιμάζοντας το κοινό, έτσι που να μην μπορεί να πει κανείς αν το κοινό εκείνου του καιρού ήταν άξιο του έργου ή το έργο άξιο του κοινού. ("*Άξιον το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ σου*" μου έγραψε ο Γεώργιος Παπανδρέου, όταν άκουσε το δίσκο, "*Όμως ανάξια να ανήκεις στην παράταξη εκείνη που αρνείται την Ελευθερίαν, την οποίαν υμνείς*").

■ "Άξιον Εστί"

[...] Βρίσκομαι το φθινόπωρο του 1964 στις Σέρρες για συναυλία. Οι φαντάροι ουρά μπροστά στο θέατρο. Δεν έχουν λεφτά για εισιτήριο. Λέω *"να μπουίνε τσάμπα"*. Λέει ο εφοριακός, καθοδηγημένος απ' τους ασφαλίτες που είναι πλάι του, *"πρέπει να πληρώσουν το φόρο"*. *"Μετράτε κεφάλια και πληρώνω εγώ"*, τους απαντώ.

Εκείνη τη στιγμή, μπροστά στο δισκάδικο που ήταν απέναντι απ' το θέατρο, βλέπω να σχηματίζεται μια μεγάλη ουρά.

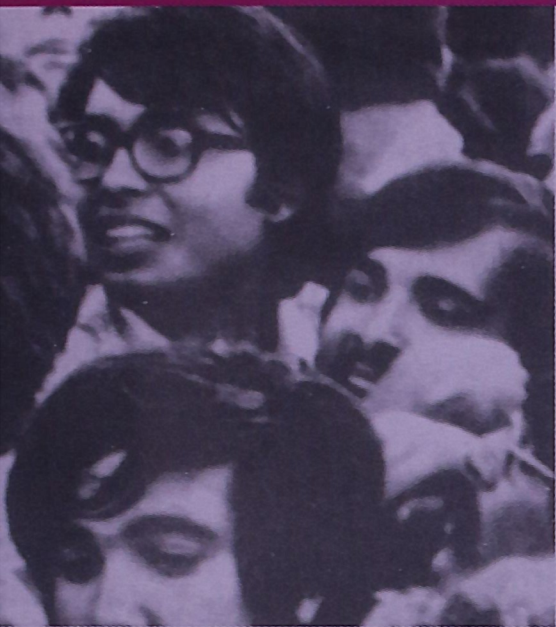
-Περίτίνος πρόκειται; ερωτώ.

-Ήρθε ο δίσκος του ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ.

Χάρκα. Τότε βλέπω να μπαίνει πίσω στην θύρα ένας χωριάτης μαζί με το μουλάρι του. Περίεργο. Τον πλησιάζω.

-Πατριώτη, του λέω, γιατί κάθεται στην ουρά; Τί πουλάνε στο μαγαζί;

Αφού με κοίταξε από πάνω ως κάτω τέλος αποφάσισε να μου μιλήσει. Είχε φαίνεται το φόβο πως μπορεί να είμαι αστυνομικός.

-Μάθαμε στο χωριό ότι σήμερα θα'ρθεί στις Σέρρες το ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ και το χωριό μ' έστειλε ν' αγοράσω το δίσκο...

- Α ! του είπα, σ' ευχαριστώ για την πληροφορία. Και σκέφτηκα εκείνη τη στιγμή: "Άραγες υπάρχει τίποτα πιο σημαντικό να κάνεις στη ζωή σου; Μήπως αυτό είναι η κορυφή;...".

Τα αποσπάσματα

αποτελούν σημειώσεις του συνθέτη

στο βιβλίο Μίκης Θεοδωράκης

"Μελοποιημένη Ποίηση".

Τόμος Α'- Τραγούδια.

Εκδόσεις Ύψιλον/ Βιβλία,

Αθήνα 1997, σ. 133-139

"Ζορμπάς" Σουίτα - Μπαλέτο

Ο χορογράφος Lorca Massine παρουσίασε στα 1976 στη Λυρική Σκηνή των Αθηνών μια πρώτη εκδοχή του μπαλέτου *Zorbas* χρησιμοποιώντας βασικά τη μουσική που συνέθεσε ο Μίκης Θεοδωράκης στα 1966 για το ομώνυμο φιλμ.

Δέκα χρόνια αργότερα ο συνθέτης επέλεξε διάφορα αποσπάσματα έργων του (τραγούδια, sonatinas, *Zorbas*, *Carnaval* κ.α) που κατά την κρίση του μπορούσαν να στηρίξουν την ιστορία του Ζορμπά του Νίκου Καζαντζάκη.

Το σχέδιο αυτό υπέβαλαν στο φεστιβάλ της Verona, η οποία αφού το δέχτηκε, πρότεινε στο Θεοδωράκη να ενορχηστρώσει όλο αυτό το διάχυτο υλικό.

Ο συνθέτης εξέλαβε την πρόταση αυτή ως μια πρόκληση, κλείστηκε στο σπίτι του στο Παρίσι και μετά από οκτώ μήνες συνεχούς εργασίας, παρέδωσε την παρτιτούρα στο φεστιβάλ της Verona.

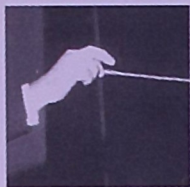
Ο συνθέτης διηύθυνε ο ίδιος την πρώτη εκτέλεση του νέου του έργου, τον Αύγουστο του 1988, καθώς και την επανάληψή του το θέρος του 1990.

Η μεγάλη επιτυχία του μπαλέτου αλλά και της συμφωνικής μορφής του έργου οφείλεται εν πολλοίς στην απόφαση του Θεοδωράκη να χρησιμοποιήσει σε μεγάλο βαθμό μικτή χορωδία και σοπρίστ (mezzo-soprano).

Η παρούσα partition έγινε αφού αφαιρέθηκαν οι διπλοασιασμοί, δεδομένου ότι η Verona χρησιμοποιεί ασυνήθη αριθμό οργάνων.

*Το απόσπασμα προέρχεται
από τη μουσική έκδοση του Ζορμπά
Εκδ.Ρωμανός, Αθήνα 1996.*

Νίκος Αθηναίος

Δ/ΝΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

Ο Νίκος Αθηναίος γεννήθηκε στο Χαρτούμ του Σουδάν. Μεγάλωσε στην Αθήνα, όπου και σπούδασε πιάνο στο Ωδείο Αθηνών με τη Ζωή Αγελάστου και τη Μαρία Χαιρογιώργου-Σιγάρα, μελετώντας ταυτόχρονα αρμονία, αντίστιξη και σύνθεση με τους Gunter Becker και Γιάννη Α. Παπαϊωάννου.

Μετά το δίπλωμα του πιάνου με άριστα και α' βραβείο παμψηφεί (1968), συνέπραξε ως σολίστ με όλες τις σημαντικές ορχήστρες της Ελλάδας, πριν φύγει, με γερμανική υποτροφία για την Κολωνία, για να ολοκληρώσει τις μουσικές του σπουδές στην Ανώτατη Μουσική Σχολή της Ρηνανίας, μελετώντας και τελειώνοντας ταυτόχρονα πιάνο, σύνθεση και διεύθυνση ορχήστρας, στην οποία και αφιερώθηκε αποκλειστικά, από το 1978.

Ξεκίνησε την καριέρα του ως βοηθός μαέστρου στο Εθνικό Θέατρο (όπερα) του Μανχάιμ και μετά από διάφορους ενδιάμεσους σταθμούς ως τακτικός μαέστρος όπερας, διορίστηκε το 1990 Γενικός Μουσικός Διευθυντής στη Φρανκφούρτη επί του Όντερ και αποκλειστικός μαέστρος της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της πόλης.

Μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα οδήγησε την ορχήστρα αυτή, από μέτριο επαρχιακό σύνολο σε πρώτο συμφωνικό σύνολο του ομοσπονδιακού κράτους του Βραδεμβούργου, εξέλιξη που τεκμηριώθηκε με τη μετονομασία της ορχήστρας σε Κρατική Ορχήστρα της Φρανκφούρτης. Με την ορχήστρα έχει μέχρι σήμερα πραγματοποιήσει σειρά περιοδίων στη Γερμανία, με συναυλίες μεταξύ άλλων και στο Βερολίνο, την Κολωνία, τη Βόννη και τη Βρέμη, όσο και στο εξωτερικό με σημαντικές εμφανίσεις σε μεγάλα ευρωπαϊκά κέντρα. Επίσης, έχει ηχογραφήσει μια σημαντική σειρά CD, αποσπώντας διεθνή βραβεία, εγκωμιαστικά σχόλια και αναγνώριση. Σαν προσκεκλημένος μαέστρος έχει συνεργαστεί με διάφορες γερμανικές και άλλες ευρωπαϊκές ορχήστρες. Το 1989 διηύθυνε τη Φιλαρμόνια του Λονδίνου σε δύο συναυλίες στα πλαίσια του Φεστιβάλ Αθηνών, ενώ από το 1981 μέχρι σήμερα έχει συνεργαστεί επανειλημμένα με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης.

Το ρεπερτόριο του ξεπερνά σήμερα τις 50 όπερες και τα 350 συμφωνικά έργα. Από το Μάιο 2000 είναι Καλλιτεχνικός Διευθυντής του Μεγάρου Μουσικής Θεσσαλονίκης.

Μαρία Φαραντούρη

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Από την παιδική της ηλικία το τραγούδι υπήρξε γι' αυτήν αγαπημένη απασχόληση και εσωτερική ανάγκη. Η έφεση της σ' αυτό την οδήγησε λίγο αργότερα -κατά την εφηβεία της- να γίνει μέλος της χορωδίας του "Συλλόγου Φίλων της Ελληνικής Μουσικής". Χάρη στην πλούσια κοντράλτο φωνή της έγινε γρήγορα σολίστ. Στο βιβλίο της για το Μίκη Θεοδωράκη η μουσικός και συγγραφέας Γκαίηλ Χολστ έγραψε για τη φωνή της Μαρίας: *"Η Φαραντούρη είναι το κάτι άλλο. Δεν είναι απλώς μία μεγάλη φωνή. Είναι έξω από ρομαντικούς αισθησιασμούς, ενώ συγχρόνως είναι απόλυτα συναισθηματική. Μπορεί να συγκινεί χωρίς να προκαλεί. Ζεστή, βαθιά και θηλυκή"*. Σ' αυτόν το Σύλλογο την άκουσε ο Μίκης Θεοδωράκης, στα 16 της, να τραγουδά ένα δικό του τραγούδι, τον *Καημό*. Ήταν τόσο βαθιά η εντύπωση που του προκάλεσε η νεαρή τραγουδίστρια, ώστε της είπε: *"Εσύ θα γίνεις η ιέρεια μου"*.

Μια παρόμοια εικόνα δίνει μερικά χρόνια αργότερα στο βιβλίο του *Η Μέλισσα και ο Αρχιτέκτονας* ο φρανσουά Μιτεράν. Ο Γάλλος Πρόεδρος, καταγράφοντας τις εντυπώσεις του από συναυλία του Θεοδωράκη αναφέρει:

"Η Μαρία ιερατική με το ανατολίτικο φόρεμα της, περιφρονώντας τις σκηνικές πόζες, όρθια, με τα μπράτσα κολλημένα πάνω στο κορμί, με το δεξί μονάχα χέρι ν' ακολουθεί το ρυθμό, κυριαρχούσε με την κοντράλτο φωνή πάνω από την ορχήστρα. Έτσι φαντάζομαι την Ήρα, δυνατή, αγνή και άγρυπνη".

Στο πλευρό του Μίκη Θεοδωράκη, που μεταμόρφωσε ριζικά τη σύγχρονη ελληνική μουσική και ιδιαίτερα το τραγούδι, η Μαρία Φαραντούρη έκανε γνωστούς στο ελληνικό κοινό τους μεγάλους Έλληνες ποιητές Σεφέρη, Ελύτη κ.ά. Αυτό το μουσικό - πολιτιστικό κίνημα αναπτύχθηκε μέχρι το στρατιωτικό πραξικόπημα του '67. Με την εγκαθίδρυση της δικτατορίας η μουσική του Θεοδωράκη απαγορεύτηκε, ο ίδιος συνελήφθη και η Μαρία έφυγε για το Παρίσι. Μόνη με την ορχήστρα της έγινε σύμβολο αντίστασης και ελπίδας δίνοντας χιλιάδες συναυλίες στην Ευρώπη και την Αμερική και κράτησε ζωντανή τη μουσική του Μίκη με ηχογραφήσεις, που ακούγονταν από το BBC και τη Deutsche Welle. Ο διεθνής Τύπος την ονόμασε "Τζόαν Μπαέζ της Μεσογείου" και της αφιέρωσε διθυραμβικές κριτικές. Με την πτώση της χούντας ο Μίκης και η Μαρία επέστρεψαν στην Ελλάδα, όπου έδωσαν μεγάλες στιγμές στο Ελληνικό κοινό, μετά από επτά χρόνια καταπίεσης. Πενήντα χιλιάδες ήταν μόνον όσοι παρακολούθησαν το *Canto General* στο Στάδιο Καραϊσκάκη. Ένα έργο που η Μαρία σφράγισε με την ερμηνεία της, όπως και τα εξίσου κορυφαία έργα του συνθέτη *Κατάσταση Πολιορκίας*, *Μαουτχάουζεν*, *Romancero Gitano*, *Μυθιστόρημα*, *Ένας Όμηρος*, γραμμένα γι' αυτήν.

Πάντα πιστή στο δρόμο που είχε χαράξει έως τότε, η Μαρία άρχισε να ανοίγει το ρεπερτόριο της μετά το 1976. Ο δίσκος της *Τραγούδια Διαμαρτυρίας* γίνεται χρυσός.

Μαρία Φαραντούρη

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μελετά τραγούδια του Μπέρτολντ Μπρεχτ και δίνει παραστάσεις στη Γερμανία και την Ελλάδα και τον κορυφαίο ηθοποιό του Berliner Ensemble, Έκερχαρτ Σαλ. Την ίδια εποχή ο άλλος μεγάλος Έλληνας συνθέτης ο Μάνος Χατζιδάκις, της εμπιστεύεται νέα έργα του κι εκείνη δίνει απaráμιλλες ερμηνείες σηματοθεύοντας με τη φωνή της, *την Εποχή της Μελισσάνθης* και *τα Παράλογα*.

Με συνειδητές επιλογές η Μαρία Φαραντούρη πέτυχε από νωρίς να έχει καλλιτεχνική αυτονομία, ως μιας αυτόφωτη καλλιτεχνική οντότητα. Η φήμη της υπερέβη τα ελληνικά σύνορα από τα πρώτα της βήματα και οι συνεργασίες της με διεθνείς προσωπικότητες της τέχνης ήταν η φυσική εξέλιξη της καριέρας της. Όταν ζούσε εξόριστη στο Λονδίνο συνεργάστηκε με το διάσημο κιθαρίστα Τζον Ουίλιαμς, ηχογραφώντας το *Romancero Gitano* σε μία εκτέλεση για φωνή και κιθάρα. Στα επόμενα χρόνια θα συνοδευτεί πολλές φορές από σπουδαίες ορχήστρες, όπως τη Φιλαρμονική του Ισραήλ, υπό τη διεύθυνση του μεγάλου μαέστρου Ζούμπιν Μέτα, όταν τραγούδησε στο Ηρώδειο το *Μαουτχάουζεν*.

Το 1982, σ' ένα άνοιγμα φιλίας και ειρήνης μεταξύ των δύο λαών, συνεργάστηκε με τον Τούρκο διανοούμενο και συνθέτη Ζυλφί Λιβανελί. Η γνωριμία της με τον Κουβανό συνθέτη Λέο Μπράουερ κατέληξε σε δισκογραφική συνεργασία επάνω σε διεθνές ρεπερτόριο και τραγούδια του Βαγγέλη Παπαθανασίου, γραμμένα ειδικά για τη φωνή της, ενώ λίγο αργότερο έδινε συναυλίες με τον Λούτσιο Ντάλλα στο Κάπρι.

Και ενώ η συνεργασία της με το Μίκη Θεοδωράκη συνεχίζεται σε νέα έργα του μεγάλου μουσουργού, η Μαρία Φαραντούρη επιδιώκει συγχρόνως την επαφή με τη νεώτερη γενιά των Ελλήνων συνθετών. Στο πλαίσιο αυτό ερμηνεύει το έργο του Περικλή Κούκου σε ποίηση Χριστόφορου Χριστοφή, *Ημερολόγιο για Περαστικούς στα Τέλη του Αιώνα*, στο Μέγαρο Μουσικής.

Από το 1975 άλλωστε είχε ερμηνεύσει τα πρώτα τραγούδια της νεαρής τότε, καταξιωμένης σήμερα, συνθέτριας κινηματογραφικής μουσικής, Ελένης Καραϊνδρου. Την τελευταία πενταετία, τις περιοδείες της στο εξωτερικό πλαισιώνει το βερολινέζικο γκρουπ "Berliner Instrumentalisten", με τους οποίους δίνει μια άλλη διάσταση και προέκταση σε τραγούδια της παραδοσιακής, ρεμπέτικης και της βυζαντινής μας μουσικής καθώς και στο παλαιότερο και σύγχρονο έντεχνο, ελληνικό και παγκόσμιο ρεπερτόριο. Ο ξένος Τύπος υποδέχεται την επιστροφή της με υμνητικές κριτικές και σχόλια όπως: *"Η ερμηνεύτρια παραμένει πιστή στο υψηλό καλλιτεχνικό και ηθικό της επίπεδο. Η ερμηνεία της είναι πάντα σεμνή, αληθινή και επιβλητική. Δεν άλλαξε καθόλου η παράξενα ογκώδης, ζεστή και ανάγλυφη φωνή, που ακόμα και στο πάθος της παραμένει ψύχραιμη, σταθερή και συγχρόνως δυνατή και απαλή"* (Berliner Zeitung, 19.11.97). Το εγκυρότερο γερμανικό μουσικό περιοδικό "Stereoplay '98" ανακηρύσσει το CD της *Άσματα*, δίσκο του μήνα, το Μάιο του '98, λίγες μόλις μέρες μετά την κυκλοφορία του στην Ευρώπη. Εξίσου σημαντική είναι και η υποδοχή που της επιφυλάσσει το κοινό της γεμίζοντας τις αίθουσες και επαναφέροντας την πολλές φορές στη σκηνή στο τέλος των συναυλιών.

Κατά την τριετία '90-'93, η Μαρία Φαραντούρη αποδεχόμενη το κάλεσμα του ιστορικού ηγέτη του ΠΑ.ΣΟ.Κ., Ανδρέα Παπανδρέου, διετέλεσε βουλευτής Επικρατείας του Πανελληνίου Σοσιαλιστικού Κινήματος.

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αν. Καλλιτεχνικός Διευθυντής
Μίκης Μιχαηλίδης

Μόνιμος Αρχιμουσικός
Κάρολος Τρικολίδης

Α΄ ΒΙΟΛΙΑ

Εξάρχοντες
Κωνσταντίνος Πατσαλίδης
Δημήτρης Χανδράκης

Κορυφαίοι Α΄
Μίκης Μιχαηλίδης
Γιώργος Πετρόπουλος

Tutti
Μαρία Δρούγου
Μαρία Σουέρεφ
Εύη Δελφίνοπούλου
Ευάγγελος Παπαδημήτρης
Κρυστάλλης Αρχοντής
Γιώργος Κανδυλίδης
Έκτωρ Λάππας
Καλλιόπη Μυλαράκη
Μαρία Σπανού
Ελευθέριος Αδαμόπουλος
Γκρέτα Παππά
Αναστασία Μισυρλή
Μαρία Μητριζάκη
Γιώργος Γαρυφαλλάς
Νίκος Τσανακάς

Β΄ ΒΙΟΛΙΑ

Κορυφαίοι Α΄
Ανθή Τζίμα
Ντάρια Κάτσιου

Κορυφαίος Β΄
Νικόλαος Αρχοντής

Tutti
Αλκέτας Τζιαφέρης
Μίμης Τοπσιδής
Αθανάσιος Θεοδωρίδης
Δέσποινα Παπαστεργίου
Isabelle Both
Ευαγγελία Κουζώφ
Μαρία Εκλεκτού
Μαρία Ζαχαριάδου
Ξένη Λουκίδου

ΒΙΟΛΕΣ

Κορυφαίοι Α΄
Νεοκλής Νικολαΐδης
Lutz Kühne

Tutti
Ειρήνη Παραλίκα
Χρήστος Βλάχος
Φελίτσια Ποπίκα
Κατερίνα Μητροπούλου
Δημοσθένης Φωτιάδης
Παύλος Μεταξάς
Σπύρος Τάκας
Ρόζα Τερζιάν

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ

Κορυφαίοι Α΄
Δημήτρης Πάτρας
Δημήτρι Γκουντίμοβ

Κορυφαίος Β΄
Ρένος Μπαλτάς

Tutti
Απόστολος Χανδράκης
Γεώργιος Μανώλας
Ανθή Κοντογιαννάκη
Βίκτωρ Δάβαρης
Δημήτρης Πολυζωΐδης
Ζόραν Στέπιτς
Γιάννης Στέφος
Ίλινα Νάκη-Φερένσε
Δημήτρης Αλεξάνδρου
Ιωάννα Κανάτσου

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΑ

Κορυφαίος Α΄
Γεώργιος Γράλιτσας

Κορυφαίοι Β΄
Χαράλαμπος Χειμαριός
Ιωάννης Χατζής

Tutti
Αναστάσιος Μαυρουδής
Ελένη Μπουλασίκη
Λεωνίδας Κυρίδης
Αγάπη Παρθενάκη
Μιχάλης Σαπουντζής
Γιώργος Πολυχρονιάδης

ΦΛΑΟΥΤΑ

Κορυφαίοι Α΄
Πέτρος Σουσαμόγλου
Νίκος Δημόπουλος

Κορυφαίοι Β΄
Ίλιε Μακοβέι
Γεώργιος Κανάτσος
Μάλαμα Χατζή
Ιωάννης Ανισέγκος

Tutti
Νίκος Κουκής

ΟΜΠΟΕ

Κορυφαίοι Α΄
Δημήτρης Καλπαξίδης
Δημήτρης Κίτσος

Κορυφαίοι Β΄
Νικόλαος Καλπαξίδης
Βλαντιμίρ Γκάνεβ
Κωνσταντίνος Χασιώτης

Tutti
Θωμάς Μητριζάκης

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ

Κορυφαίοι Α΄
Κοσμάς Παπαδόπουλος
Χρήστος Γραονίδης

Κορυφαίοι Β΄
Πόλλα Σμιθ-Διαμαντή
Οβίντιου Καπλέσκου

Tutti
Βασίλης Καρατζίβας

ΦΑΓΚΟΤΑ

Κορυφαίοι Α΄
Βασίλης Ζαρόγκας
Γιώργος Πολίτης

Κορυφαίος Β΄
Κωνσταντίνος Βαβάλας
Μαρία Πουλιούδη

Tutti
Μαλίνα Ηλιοπούλου

ΚΟΡΝΑ

Κορυφαίοι Α΄
Εμμανουήλ Ιορδανίδης
Christian Beemelmans
Κονσταντίν Ισρατέ

Κορυφαίοι Β΄
Βασίλης Βραδέλης
Παντελής Φειζό

Tutti
Νίκος Δραγομάνοβιτς

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ

Κορυφαίοι Α΄
Σπύρος Παπαδόπουλος
Γρηγόρης Νέτσκας

Κορυφαίος Β΄
Γεώργιος Αβράμογλου
Νίκος Μπαχαριδής

Tutti
Ιωάννης Σισμανίδης
Δημήτρης Κουρατζίνος

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ

Κορυφαίοι Α΄
Γιώργος Κόκκορας
Αθανάσιος Ντώνες

Κορυφαίοι Β΄
Δημήτριος Νέτσκας
Φώτης Δράκος
Λουκάς Παρβένης

Tutti
Βαγγέλης Μπαλτάς

ΤΟΥΜΠΑ

Κορυφαίος Β΄
Γιώργος Τηνιακούδης
Παύλος Γεωργιάδης

ΤΥΜΠΑΝΑ

Κορυφαίοι Α΄
Δημήτριος Βίτπης
Βλαντιμίρ Αφανάσιεφ

ΚΡΟΥΣΤΑ

Κορυφαίος Β΄
Κωνσταντίνος Χανής

Tutti
Ελευθέριος Αγγουριδάκης
Ντέλια Μιχαηλίδου

ΠΙΑΝΟ

Μαριλένα Λιακοπούλου

ΑΡΠΑ

Κατερίνα Κίτσου

ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ

Βασίλης Ξαγαράς
Αντώνης Ευστρατίου

ΕΦΟΡΟΣ Κ.Ο.Θ.

Ελένη Μπουλασίκη

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ Κ.Ο.Θ.

ΠΛΑΤΕΙΑ Α' 25, 00 €

ΠΛΑΤΕΙΑ Β' - ΘΕΩΡΕΙΑ - ΕΞΩΣΤΗΣ 20, 00 €

ΜΕΙΩΜΕΝΟ* 15, 00 €

*(εκπαιδευτικοί, φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές ωδείων)

[ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: ΕΚΠΤΩΣΗ 25%]

Εισιτήρια και συνδρομές προπωλούνται στο Ταμείο της Κ.Ο.Θ. (Μέγαρο Εταιρίας Μακεδονικών Σπουδών),
☎ 0310 236990 Δευτέρα, Τρίτη Τετάρτη, Πέμπτη 10:00 - 13:00 και 18:00 - 20:00 και Παρασκευή 10:00 - 13:00

Η Κ.Ο.Θ. διατηρεί το δικαίωμα - αν χρειαστεί - να τροποποιήσει το πρόγραμμα
Η είσοδος μετά την έναρξη της συναυλίας επιτρέπεται μόνο στο διάλειμμα
Η είσοδος στη συναυλία επιτρέπεται σε παιδιά 6 ετών και άνω

Απαγορεύεται αυστηρά η βιντεοσκόπηση, η φωτογράφιση και η μαγνητοφώνηση
κατά την διάρκεια της συναυλίας.

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ - ΠΡΟΒΟΛΗΣ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

☎ 0310 589156, -160, -163, e-mail: press@koth.gr

Μουσικολογική επιμέλεια - Evelin Voigtmann

ΤΙΜΕΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

Α' ΔΙΑΖΩΜΑ 30, 00 €

Β' ΔΙΑΖΩΜΑ 20, 00 €

ΜΕΙΩΜΕΝΟ* 15, 00 €

*(εκπαιδευτικοί, φοιτητές, σπουδαστές, μαθητές ωδείων)

Εισιτήρια προπωλούνται στο Γραφείο Πληροφοριών της Μονής Λαζαριστών, ☎ 0310 589200
και στα Εκδοτήρια του ΟΛΥΜΠΙΟΝ, Πλατεία Αριστοτέλους.

Χορηγοί επικοινωνίας

FM 100,5
ΛΟΓΟΥ & ΤΕΧΝΗΣ

FM 100

TV 100

με την υποστήριξη

Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Αγγελιοφόρος

Κ.Ο.Θ.

ΜΟΝΗ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ Κολοκοτρώνη 21, 564 30 Θεσσαλονίκη
☎ 0310 589156, -160, -163 **fax:** 0310 604854

info@koth.gr

ΤΙΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: 1.50 €